

Извештај о скринингу Србија

Поглавље 13 - Рибарство

Датум састанка поводом скрининга:

Експланаторни састанак: 30. септембар 2014.

Билатерални састанак: 14. новембар 2014.

I. Садржај поглавља

Правне тековине у овом поглављу састоје се из прописа, који не захтевају преношење у национално законодавство, али захтевају увођење мера за припрему администрације и оператера за спровођење правила Заједничке политике у области рибарства (ЗПР). Област примене, циљеви и начела ЗПР утврђена су оквирном уредбом о Заједничкој политици у области рибарства (Уредба Савета (ЕУ) број 1380/2013).

ЗПР обезбеђује правила за очување живих водних ресурса, ограничење утицаја рибарства на животну средину и услове приступа водама и ресурсима. Такође обухвата структурну политику и посебна правила за управљање капацитетима флоте, контролу риболовне активности и извршење својих правила. ЗПР се заснива на исправним научним саветима и пружа оквир за прикупљање, управљање и употребу података из области рибарства. Посебне мере управљања за одрживо коришћење ресурса рибарства у Средоземном мору утврђене су Уредбом (ЕЗ) број 1967/2006 (Уредба о Средоземљу). Примењују се и посебна правила за управљање неким рибљим фондовима, као што је фонд европске јегуље (Уредба 1100/2007).

У погледу **управљања ресурсима и флотом**, правне тековине садрже посебна правила за усклађивање риболовних капацитета како би се пронашла равнотежа између флота и фондова, као и за мерење тонаже. Од држава чланица се захтева да прикупљају и ажурирају податке у вези са риболовним капацитетима у посебном регистру рибарске флоте. **Инспекцијски надзор и контрола** су претежно одговорност држава чланица које треба да обезбеде административни капацитет за ефективно спровођење, док је правни оквир успостављен на нивоу ЕУ. Правне тековине успостављају, између осталог, детаљна правила за регистрацију и извештавање о уловима и за рад система за сателитско праћење пловила.

Уредба (ЕУ) број 508/2014 утврђује одредбе за Европски фонд за поморство и рибарство (ЕФПР) и дефинише финансијске мере за спровођење Заједничке политике у области рибарства, одговарајуће мере у вези за Правом мора, одрживим развојем рибарства и аквакултуре и слатководним риболовом, као и интегрисане поморске политике. Како би имале користи од ЕФПР, државе чланице ЕУ су у обавези да усвоје стратешки документ и оперативни програм (ОП). Државе чланице би требало да имају и неопходне капацитете када је реч о административном управљању и контроли да би обезбедиле правилно и ефикасно спровођење ОП.

Тржишна политика правних тековина дефинисана је Уредбом (ЕУ) број 1379/2013 Европског парламента и Савета и заснива се на струковним организацијама, заједничким тржишним стандардима, информисању потрошача, правилима о конкуренцији и истраживању тржишта.

Поред општих правила о **државној помоћи**, правне тековине садрже посебна правила о државној помоћи која важе за сектор рибарства и аквакултуре.

Узевши у обзир њену искључиву надлежност у области очувања морских ресурса, ЕУ је страна у бројним **међународним споразумима** и организацијама. У појединим случајевима, постојећи

споразуми и конвенције о рибарству са трећим земљама или међународним организацијама треба да се прилагоде или раскину пре приступања.

II. Усклађивање државе и капацитет за спровођење

Овај део резимира информације које је дала Србија и дискусије на састанку поводом скрининга.

Србија наводи да је спремна да прихвати правне тековине за поглавље 13, са свим правима и обавезама које то поглавље подразумева.

Србија је земља без излаза на море и нема активности у области морског рибарства нити рибарска пловила која плове на мору под српском заставом.

Аквакултура и слатководно рибарство обезбеђују посао за 1 780 лица и доприносе националној бруто додатој вредности са 0,1%. У погледу аквакултуре, најважније врсте рибе су шаран и пастрмка, чија је укупна производња у 2013. години износила 5 936 тона. Улов рибе у рекама, језерима и каналима износи 5 040 тона - од чега су 2 235 тона изловили професионални рибари, а 2 805 тона рекреативни риболовци (у 2013. години). У 2013. години, број професионалних рибара је био 511, док је за рекреативни риболов било издато 77. 589 дозвола. Користе се веома једноставно опремљена пловила просечне дужине четири метра.

Србија има сталан дефицит у трговини рибом и производима рибарства. Године 2013. на пример, извоз је износио 4.404.000 евра, а увоз 63.986.000 евра. Када је реч о извозу, 88% се извози у земље са којима је потписан Споразум о слободној трговини у централној Европи (ЦЕФТА), док се 11% извози у ЕУ.

Министарство пољопривреде и заштите животне средине (МПЗЖС) је надлежно за рибарство. Рад на рибарству је интегрисан у различите специјализоване секторе министарства. Не постоји сектор у оквиру министарства који је посебно посвећен рибарству.

Главни правни инструмент који регулише рибарство је Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда. Једнако су важни и Закон о сточарству, Закон о ветеринарству, Закон о безбедности хране и Закон о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју. Органска производња у аквакултури обухваћена је Законом о органској производњи) и Правилником о контроли и сертификацији у органској производњи и методама органске производње.

Постоји одређени број стратегија које су важне за сектор рибарства.

- Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара,
- Национална стратегија одрживог развоја,
- Стратегија биодиверзитета Републике Србије, 2011-2018,
- Стратегија пољопривреде и руралног развоја, 2014-2014 (која такође утврђује стратешки оквир за аквакултуру).

Прикупљање података у области рибарства заснива се на Закону о званичној статистици и Програму о званичној статистици 2011-2015. Подаци о врстама риба и броју рибара за привредни и рекреативни риболов прикупљају се на основу јединица за истраживање у 31 рибарском подручју. Подаци о риболовном алату и опреми прикупљају се једино за привредни риболов. Републички завод за статистику спроводи анкете о производњи у аквакултури на годишњем нивоу. Прикупљени подаци укључују капацитет рибњака, број запослених, опрему, производњу конзумне рибе, као и производњу мрестилишта и растилишта. У припреми је ревизија методологије за прикупљање података како би се усагласила са Уредбом 762/2008 о статистици о аквакултури.

II.a. Управљање ресурсима и флотом

Као што је већ наведено, Србија је континентална земља и нема активности у области морског рибарства нити рибарска пловила која плове на мору под српском заставом. Србија је изјавила да су забележени мали, спорадични улови јегуље.

II.б. Инспекцијски надзор и контрола

Србија нема посебне мере за спречавање увоза или продаје рибе и производа рибарства од незаконитог, непријављеног и нерегулисаног риболова. Србија увози рибе и производе рибарства једино од предузећа које је одобрила ЕУ.

II.в. Структурне мере

Структурне мере у вези са аквакултуром и прерадом рибе заснивају се на Закону о пољопривреди и руралном развоју и Закону о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју. За то је задужено МПЗЖС. У аквакултури, субвенције се додељују за инвестиције у нову опрему за рибњаке. Субвенције се такође додељују и за инвестиције у прераду рибе. Започете су припреме за успостављање структура које ће бити неопходне за учествовање у Европском фонду за поморство и рибарство (ЕФПР).

II.г. Тржишна политика

Србија тренутно нема закон који регулише тржиште рибе и производа аквакултуре.

Тржишни стандарди су утврђени Правилником о квалитету и другим захтевима за рибе, ракове, шкољкаше, морске јежеве, морске краставце, жабе, корњаче, пужеве и њихове производе. Он дефинише квалитет и друге захтеве за рибе у производњи и трговини. Рибе се пласирају на тржиште према пореклу и врсти.

Обележавање риба је обухваћено Правилником о обележавању, пласирању на тржиште и оглашавању прехрамбених производа. Производни метод и датум рока трајања морају бити назначени.

Србија нема организације произвођача у области рибарства и аквакултуре.

II.d. Државна помоћ

Посебна правила за државну помоћ у области рибарства предвиђена су у Закону о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју. Помоћ се додељује и на регионалном или локалном нивоу. Као примери мера које могу добити помоћ поменути су узгајање квалитетних шарана и пастрмки, производња козумне рибе, кредитна помоћ за рибљу млађ за гајење, одгајивачки програми у аквакултури, премије осигурања и друге мере руралног развоја.

II.ђ. Међународни споразуми

Србија нема билатералне споразуме о рибарству са трећим земљама. Србија није страна ни у једном међународном споразуму о рибарству којим се регулише број пловила или обим риболова.

Србија је члан Регионалне стратегије за очување и одрживо управљање популацијом јесетре у северо-источном Црном мору и доњем току Дунава у складу са CITES конвенцијом (Конвенција о међународној трговини угроженим врстама дивље фауне и флоре).

Србија је страна у Конвенцији Уједињених нација о праву мора од 2001. године. Део XI тог споразума ратификован је 1995. године. Србија је изјавила да намерава да пре приступања ЕУ ратификује Споразум Уједињених нација о рибљем фонду, Споразум Организације за храну и пољопривреду (ФАО) о усклађености из 1993. године и Споразум ФАО о држави луке из 2009. године и да постане страна у тим споразумима.

III. Оцена степена усклађености и капацитета за спровођење

Правне тековине у овом поглављу садрже прописе, који не захтевају преношење у национално законодавство. Међутим, национално законодавство мора да се прилагоди у одређеним случајевима да би се обезбедило тачно спровођење.

Узевши у обзир да Србија нема приступ мору и да не обавља активности морског рибарства, знатан део правних тековина у оквиру поглавља 13 „Рибарство“ не захтева посебне напоре у спровођењу. Одређене мере ипак морају дасе спроведу да би се обезбедила тачна примена правних тековина. Неопходан административни капацитет треба да буде успостављен по приступању.

III.a. Управљање ресурсима и флотом

Пошто је рибарство Србије ограничено на слатководно рибарство и аквакултуру, не захтевају се посебне мере за спровођење правних тековина за управљање ресурсима и флотом.

Србија треба да припреми план управљања за јегуље или да докаже да на њеној територији нема значајних станишта јегуље како би била изузета из одговарајућих обавеза Уредбе 1100/2007 којом се утврђују мере за опоравак европске јегуље.

III.б. Инспекцијски надзор и контрола

Пре приступања, Србија треба да спроведе посебне мере за спречавање увоза или продаје рибе и производа рибарства који потичу из незаконитог, непријављеног и нерегулисаног риболова.

III.в. Структурне мере

Постојеће структурне мере чиниће основу за учешће Србије у ЕФПР. План да се поставе будуће структуре за управљање и контролу у оквиру одговарајућих сектора МПЗЖС намеће се као одговарајући корак. Предуслов за учествовање је припрема стратешког документа и оперативног програма, као и именовање органа за управљање, сертификацију и ревизију. У погледу аквакултуре, учествовање у ЕФПР захтева вишегодишње националне стратешке планове израђене на основу стратешких смерница Уније.

По приступању, Европску комисију би требало известити о мерама које нису обухваћене структурном политиком ЕУ као о државној помоћи (видети тачку III.д).

III.г. Тржишна политика

Постојећа правила за пласирање на тржиште и обележавање риба и производа рибарства само су делимично усаглашена са захтевима ЕУ. Биће неопходне знатне измене пре приступања како би се обезбедила потпуна усаглашеност.

Србија би требало да размотри да пре приступања оснује организације произвођача у вези са аквакултуром, иако то није захтев ЕУ.

III.д. Државна помоћ

Србија ће по приступању имати обавезу да Комисију обавештава о свим облицима државне помоћи за слатководно рибарство и аквакултуру. Треба успоставити систем за контролу државне помоћи у тим секторима.

III.ђ. Међународни споразуми

Србија треба да по приступању ратификује конвенцију УН која се односи на очување и управљање прекограничним фондовима и фондовима миграторних риба. Не захтевају се акције у погледу споразума као што је Споразум ФАО о мерама државе луке и Споразум ФАО о унапређивању усклађености рибарских пловила на отвореном мору са међународним мерама за очување и управљање.

IV ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ

Имајући у виду горе поменуто, посебно налазе изложене у делу III, може се сматрати да је Србија довољно припремљена за преговоре о овом поглављу. Стога, Комисија препоручује отварање преговора о приступању са Србијом у оквиру Поглавља 13 - Рибарство.